

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค. 238 การสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม
 Section 9000/01 (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
9000/01	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสาวธาร โพธิ์กลัด	0924423541	saowa_sa@staff.tu.ac.th	715 ศูนย์รังสิต

ห้องเรียน

กลุ่ม 9000/01 : SC3-M16

ช่องทางการเข้าห้องเรียนออนไลน์ (โปรดระบุ)

- รอประกาศจาก สทศ. -

2. วันและเวลาบรรยาย

(ศูนย์รังสิต) ทุกวันพุธ เวลา 13:30 – 16:30 น.

วันสอบ

สอบกลางภาค ไม่มี

สอบปลายภาค วัน/เดือน/ปี 13 ธันวาคม 2565 เวลา 9:00 – 12:00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาอาชญากรรม ปรัชญาการลงโทษผู้กระทำผิด.....
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้แนวคิด หลักการและวิธีการงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม.....
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจต่อการประยุกต์ใช้งานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม.....

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิด หลักการ วิธีการ และพัฒนาการของการสังคมสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม การประยุกต์ใช้งานสังคมสงเคราะห์ไทย ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวโน้มและแนวทางแก้ไขปัญหาของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม และมีการจัดการศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Concept, principles, methods, and development of social work in the criminal justice; application of social work in the Thai judicial system; problems and obstacles in social work in the criminal justice; and trends of and guidelines for problem solving in social work in the criminal justice. (Field study required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะ ความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	
วิชาเฉพาะ																						
วิชาเลือกในและนอกสาขา																						
สศ.238 การสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม	●	○	●		●	●	○	○	●	○	○				○	●	○	○		○	●	○

หมายเหตุ: รายละเอียดผลการเรียนรู้จากหลักสูตร (Curriculum Mapping) ดูรายละเอียดได้จาก หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

6. กฎกติกากา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกากาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

เนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 1/2565 เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบสถานที่ตั้ง โดยอาจจะมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ได้หากพบสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ขึ้น ทั้งนี้ขอให้เป็นไปตามข้อตกลงของแต่ละชั้นเรียน ดังนั้น กฎ กติกา สำหรับการเรียนการสอนของรายวิชา สศ. 238 การสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งในช่วงเวลาการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนออนไลน์ (ถ้ามี) ซึ่งมีจำนวนการเรียน 15 ครั้ง มีดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาทุกคนต้องเข้าชั้นเรียน หรือต้องออนไลน์ผ่านระบบ (Microsoft Teams) MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ตามวัน และเวลาของการจัดการเรียนการสอนตามที่ได้ตกลงร่วมกัน

2. หากมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

3. นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด (11 ครั้ง) โดยเป็นการนับรวมทั้งในรูปแบบสถานที่ตั้งและรูปแบบออนไลน์ และไม่เข้าเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

4. ในกรณีที่ต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ หากนักศึกษามีปัญหากับระบบออนไลน์เนื่องด้วยสาเหตุใดก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอน หรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

5. ในกรณีที่ต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ หากอาจารย์ผู้สอนขอตรวจนับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนและตอบคำถามการเรียนขอให้นักศึกษาเปิดกล้องด้วยทุกครั้ง หรือหากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเปิดกล้องได้ขอให้แจ้งเหตุผลด้วย มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

6. นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ

7. หากนักศึกษาประสงค์ที่จะทำการบันทึกการสอนไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ต้องแจ้งให้ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทราบและยินยอมก่อนทุกครั้ง

8. การรับมอบหมายงานและการส่งงาน หากเป็นการมอบหมายให้ส่งผ่านระบบออนไลน์ นักศึกษาจะต้องส่งผ่านระบบ MST ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องด้วยสาเหตุจากข้อผิดพลาดของระบบออนไลน์ ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
เก็บคะแนนย่อยระหว่างเรียน (4 ครั้ง)	40 คะแนน
งานกลุ่ม	20 คะแนน
คะแนนการเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วม (นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (11/13 ครั้ง))	10 คะแนน
สอบปลายภาคเรียน	30 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน				
สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 10/ส.ค./2565	- แนะนำวิชา ขอบเขต การวัดผล หนังสืออ่าน ประกอบ และสร้าง ข้อตกลงร่วมกัน - Pre-test - อาชญากรรมและ ปรัชญาการลงโทษ	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน)	ผศ.ดร.เสาวธาร
2 17/ส.ค./2565	- สิทธิมนุษยชนและงาน สังคมสงเคราะห์ใน กระบวนการยุติธรรม - แนวคิดพื้นฐานและ พัฒนาการของการสังคม สงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน)	ผศ.ดร.เสาวธาร
3 24/ส.ค./2565	แนวคิดพื้นฐานและ พัฒนาการของการสังคม สงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการยุติธรรมทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ (ต่อ)	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน) - ทดสอบย่อยครั้งที่ 1	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	ผศ.ดร.เสาวธาร
4 30/ส.ค./2565	กระบวนการยุติธรรม สำหรับผู้ใหญ่และเด็กและ เยาวชน และการ ปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์สำหรับ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ และเด็กและเยาวชน	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน)	ผศ.ดร.เสาวธาร
5 7/ก.ย./2565	งานสังคมสงเคราะห์ใน กระบวนการยุติธรรมใน ชั้นต้นน้ำ และกลางน้ำ (ตำรวจ อัยการ ศาล ศาล เยาวชนฯ ศาลจังหวัด คุม ประพฤติ)	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน)	ผศ.ดร.เสาวธาร
6 14/ก.ย./2565	งานสังคมสงเคราะห์ใน กระบวนการยุติธรรมใน ชั้นปลายน้ำ (ราชทัณฑ์ คุมประพฤติ สถานพินิจ ศูนย์ฝึกฯ)	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน) - ทดสอบย่อยครั้งที่ 2	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	ผศ.ดร.เสาวธาร (วิทยากร*)

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน				
สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
7 21/ก.ย./2565	งานสังคมสงเคราะห์ใน การดำเนินงานตาม รูปแบบของกระบวนการ ยุติธรรมทางเลือก, กระบวนการยุติธรรมเชิง สมานฉันท์, ยุติธรรม ชุมชน	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน)	ผศ.ดร.เสาวธาร
สัปดาห์การสอบกลางภาค 26 – 30 กันยายน				
8 5/ต.ค./2565	- การปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ในกระบวนการ ยุติธรรมภายใต้ สถานการณ์ที่ไม่เป็นปกติ	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน) - ทดสอบย่อยครั้งที่ 3	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	ผศ.ดร.เสาวธาร
9 12/ต.ค./2565	- การปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ในกระบวนการ ยุติธรรมในระดับนโยบาย - กฎหมายและ จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง กับงานสังคมสงเคราะห์ และนักสังคมสงเคราะห์ใน กระบวนการยุติธรรม	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อ ประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	อาจารย์ประจำ กลุ่ม (วิทยากร*)
10 19/ต.ค./2565	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	ผศ.ดร.เสาวธาร
11 26/ต.ค./2565	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	ผศ.ดร.เสาวธาร
12 2/พ.ย./2565	นำเสนอผลการศึกษาใน ชั้นเรียน	แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	ผศ.ดร.เสาวธาร

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน				
สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
13 9/พ.ย./2565	นำเสนอผลการศึกษาในชั้นเรียน	- แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน - ทดสอบย่อยครั้งที่ 4	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	ผศ.ดร.เสาวธาร
14 16/พ.ย./2565	- ทิศทางการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในอนาคต (ข้อท้าทาย ข้อสังเกต ทิศทางของนานาชาติ) - สรุป - Post test	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	ผศ.ดร.เสาวธาร
15 23/พ.ย./2565	- สรุป - Post test	- บรรยาย - อภิปราย - แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน) ทักษะการประยุกต์ใช้	ผศ.ดร.เสาวธาร
วันสุดท้ายของการเรียนการสอน วันที่ 25 พฤศจิกายน 2565				

* รอกการประสานจากวิทยากรอีกครั้ง

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการอิงเกณฑ์เป็นสำคัญ โดยจะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 0.00 – 4.00 ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละช่วงคะแนนดังนี้

4.00	คิดเป็นเกรด	A
3.50	คิดเป็นเกรด	B+
3.00	คิดเป็นเกรด	B
2.50	คิดเป็นเกรด	C+
2.00	คิดเป็นเกรด	C
1.50	คิดเป็นเกรด	D+
1.00	คิดเป็นเกรด	D
0.00	คิดเป็นเกรด	F

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ (ใบคำร้องทั่วไป) ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) และสำนักงานคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ศูนย์ลำปาง (ศูนย์ลำปาง)

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

นันทิ จิตสว่าง. (2524). แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ. *วารสารราชทัณฑ์*, 29, หน้า 11.

เพียว ศรีแสงทอง. (2555). *การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด*. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักส์.

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2563). (ร่าง) *แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.

Gibelman, M. (1995). *What social workers do*. Washington, DC: NASW Press.

Gumz, E. J. (2004). American social work, correction and restorative justice: An appraisal. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 48(4), 449-460. doi: 10.1177/0306624X03262516

Maschi, T. & Killian, M.L. (2011). The evaluation of forensic social work in the United States: Implications for 21st century practice. *Journal of Forensic Social Work*, 1, 8-36. doi: 10.1080/1936928X.2011.541198

Patterson, G. T. (2012). *Social work practice in the criminal justice system*. New York: Routledge.

10.2 เอกสารอื่น ๆ Other materials

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ, อีราภรณ์ แสงจันทร์ศรี, และอนิสมา มานะทน. (2562). การลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา. *งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562*, หน้า 1484-1493. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรังสิต.

สุทิสมา มณีเพชร. (2518). *ทัศนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่องานสังคมสงเคราะห์ในเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

เสาวณี ถวิลแก้ว. (2543). เอกสารประกอบการเสวนา เรื่อง บทบาทนักสังคมสงเคราะห์กับ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542. *ยุติธรรม*, หน้า 25-27. กรุงเทพมหานคร: ศาลยุติธรรม.

เสาวธาร โพธิ์กัลด. (2563). งานสังคมสงเคราะห์ในระบบงานยุติธรรม: บทบาท หน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความสงบสุข และลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). *รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ปีที่ 66*, หน้า 100-115. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสาวคนธ์ เจริญรักษ์ และคณะ (2550). *การเสริมสร้างสมรรถนะและการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์*. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.